

Innlegg sendes Fiskeribladet Fiskaren
E-post: redaksjonen@fbfi.no
Telefaks: 55 21 33 01
Adresse: Bontelabo 2, 5003 Bergen

Hovedinnlegg/kronikk: Maksimalt 5.000 tegn (ca. 750 ord).
 Underinnlegg/replik: Maksimalt 1.500 tegn (ca. 250 ord).
 Fiskeribladet Fiskaren forbeholder seg retten til å forkorte alle innlegg som mottas. Likeledes forbeholder vi oss retten til å lagre innlegg i

elektronisk form, samt publisere dem på internettet. Innlegg honoreres ikke. Bidragsyttere oppfordres til å sende innleggene med epost til redaksjonen@fbfi.no
 Vi tar også i mot lagringsmedia av alle typer.

Hvordan dele hav og fisk

veren etter å telle mulige oljefat i det nye norske området som er kommet til etter delelinjeavtalen i Barentshavet er nærmest grenseløs. De store fiskeressursene i havområdet er satt helt i skyggen. Det bør imidlertid ikke lede noen til å tro at fisken som svømmer i Barentshavet er mindre viktig enn oljen som eventuelt gjemmer seg i havbunnen, skriver Harald Gjosæter og Ingolf Røttingen fra Havforskningsinstituttet.

Det kom som en overraskelse at Russland og Norge endelig, etter 40 års tautrekking, ble enige om en delelinje i Barentshavet. For oss fiskeriforskere kom det også som en overraskelse at den dominerende innfallsvinkelen i media har vært at Norge nå får 88 000 ekstra kvadratkilometer med havbunn hvor vi kan lete etter olje og gass.

For det er ikke petroleum som representerer de største verdiene i Barentshavet. De levende ressursene – først og fremst fisken – er varige verdier. Det gjelder så lenge vi ikke ødelegger naturgrunnlaget og ellers forvalter ressursene på en forsvarlig måte.

Fiskeriene kan imidlertid ikke isoleres som en fast, statisk verdi i det nye norske området. Gjennom året er området åsted for larvedrift, oppvekst, beiting og gytevandring. Men det er ikke nødvendigvis et område hvor det høstes særlig mye av ressursene. Disse 88 000 kvadratkilometerne er en del av et større dynamisk system som bidrar til utviklingen av de store fornybare ressursene. Det gjør det vanskeligere å tallfeste i kroner og øre hvilken verdi dette området har for fiskeriene enn hva tilfellet er for olje og gassressursene.

DELING AV KVOTER: Vil så den nye avtalen føre til større

fiskekvoter for Norge? Det er lite trolig.

Større kvoter får vi dersom bestanden i seg selv vokser eller dersom vår andel av totalkvoten øker. Skal bestanden vokse må det enten skje ved bedre forvaltning eller ved at naturforholdene (mattilgang, temperatur osv) endrer seg til det bedre.

Fisken i Barentshavet, i første rekke torsk, hyse, lodde, blåkkeveite og uer, har vært forvaltet av Norge og Russland i fellesskap siden fisket ble regulert fra midten av 1970-tallet. Den gangen bestemte den blandede norsk-russiske fiskerikommisjonen at totalkvotene for torsk og hyse skulle deles femti-femti mellom Norge og Russland. Senere har kommisjonen fastsatt at loddekvoten skal deles 60-40 i norsk favør, og at blåkkeveitekvoten skal deles med 51 prosent til Norge, 45 prosent til Russland, og 4 prosent til tredjeland. Havforskerne bidrar med grunnlagsdata for slike bestemmelser (utbredelse av bestanden i de økonomiske sonene, fordeling av historiske fangster, de respektive lands bidrag til forskning og overvåkning etc.). Den endelige bestemmelsen om kvotdeling er politisk, og ingen av de nevnte fordelingsnøkklene gir seg ut fra en enkel beregning av arealer. Det ligger derfor ikke an til endringer i de politiske beslutningene om fordeling av kvoter fordi om delelinjene nå blir permanente og gråsonen opphører å eksistere.

FORVALTNING: Det er også lite sannsynlig at vi vil oppnå større kvoter ved hjelp av bedre forvaltning; de store kommersielle bestandene er i dag godt forvaltet, og utbyttet ligger nær det maksimale. Totalkvoten for torsk og hyse har økt i senere tid og nærmer seg til sammen en million tonn per år - det er

mer enn summen av kvotene for alle andre verdens torske- og hysebestander.

En viktig del av forvaltningen er kontroll med at regler følges og kvoter ikke overfiskes. Her er enigheten om delelinjen en klar fordel. I den såkalte gråsonen, som inkluderer en ikke ubetydelig del av de aktuelle fiskeriområdene i Barentshavet, har partene avstått fra å håndheve fiskerireguleringene ovenfor den andre parts fiskefartøy. Norske og russiske fartøyer har fisket side om side. De norske har fulgt sine reguleringsforskrifter; de russiske sine. Gråsonen er nå en saga blott, og for framtiden er det klart hvilket regelverk som gjelder hvor. Her må en imidlertid føye til at et av de aller viktigste kontrollspørsmålene, nemlig kontroll med den ulovlige fangsten (IUU-fisket) har Norge og Russland tilsynelatende klart å løse før delelinjeavtalen.

FISKERI: Bli hverdagen for norske fiskere annerledes? Ikke vesentlig. Siden gråsonene blir avvirket blir området hvor russisk regelverk gjelder noe større. En norsk-russisk avtale fra 1977 slår fast at partene skal ha adgang til å fiske i hverandres økonomiske soner (utenfor 12 nautiske mil). I prinsippet har derfor alle norske fiskefartøyer adgang til hele Barentshavet, selv om det i praksis kan være noe mer tungvint (andre krav bla til lisensiering og rapportering) å operere i den russiske sonen.

Kanskje nettopp fordi det ikke er opplagt hvilke endringer som vil komme innen fiskerisektoren, har nyheten om delelinjen fått en noe blandet mottakelse i fiskerinnæringen. Det er trolig ikke særlig dramatisk for norske fiskerier at det nå er trukket en ny grense mellom norsk og russisk territorium i Barentshavet. Fiskeriene har heller

” Skal bestanden vokse må det skje ved bedre forvaltning eller ved at naturforholdene endrer seg til det bedre

ikke skapt de store overskriftene i dagene etter at avtalen ble signert. Det betyr ikke at fisken som svømmer i Barentshavet er mindre verd enn oljen som eventuelt gjemmer seg i havbunnen.

*Harald Gjosæter og Ingolf Røttingen
Havforskningsinstituttet*

Oljesvart regjering

Det er nedslående å få det bekreftet. Regjeringens reviderte budsjett viser at hensynet til klima og miljø ikke teller i den økonomiske politikken. Sigbjørn Johnsen har omsorg for fremtidige generasjoner, men vel og merke bare for deres materielle situasjon. Han sier ikke et ord om den miljø- og klimakrisen vi overlater våre etterkommere.

Jeg er glad for at regjeringen gir mer penger til vedlikehold av jernbanen. Men den tar tilbake med den andre hånden. Statens utbytte fra NSB skal økes. Til sammenligning har staten ikke tatt utbytte fra Avinor siden 2008. Begrunnelsen er at selskapet trenger pengene til å investere i flyplassene. Regjeringen må snu dette: Ta fullt utbytte fra Avinor, og la NSB beholde sitt overskudd til vedlikehold og investeringer.

Fjerning av forbrenningsavgiften er ikke et veldig godt tiltak for miljøet. Dersom Regjeringen vil gjøre brenning av avfall i Norge mer lønnsomt, må den øke avgiftene på strøm og fyringsolje. Hovedgrunnen til at norsk avfall sendes til Sverige er at deres høye avgiftsnivå på strøm og olje gjør avfallsforbrenning lønnsom.

En ny og altfor lav avgift på forbrenning av gass bidrar til at gass fremdeles blir billigere enn fossilfrie alternativer. De fleste brukere av gass er fortsatt fritatt for CO₂-avgiften, et klart brudd med prinsippet om at forurenser skal betale. Skal utslippene ned, må det prinsippet få styringskraft.

Miljøvernministeren roper varsku for klimaet og for det biologiske mangfoldet. Finansministeren hører ikke ropet. Sigbjørn Johnsen kunne ha brukt det reviderte nasjonalbudsjettet til å gi næringsliv og forbrukere kraftige signaler om at skattesystemet skal gjøres langt grønnere, at forurensning skal bli dyrere og miljøteknologi billigere – men han gjorde det ikke.

*Arild Hermstad,
leder Framtiden
i våre hender*

Ei øy av sysselsetting i eit hav av arbeidsløyse

Regjeringa satte seg som mål at Noreg skulle kome seg ut av finanskrisa med lågast arbeidsløyse i Europa. Dette målet er oppnådd, så langt. Arbeidsløysa ligg no rundt 3 prosent her i landet. I Euro-landa er talet 10 prosent, noko som er svært alvorleg.

Kontrastane til Noreg kan opplevast som store. Men dette angår oss i høg grad. Når europeiske land rammast økonomisk, så rammast det også Noreg. 80 prosent av vår eksport går til EU. Og me veit at ein del eksportbedrifter slit, og spesielt verfts- og leverandørindustrien. Difor la regjeringa nyleg fram

ei tiltakspakke for verft og utstysleverandørar. Gjennom styrking av Giek med 10 mrd, 200 mill til nye innovasjonslån, og midlar til forskning, miljø og innovasjon vil regjeringa stimulera til lønsame prosjekt, leggja til rette for omstilling og sikra og vidareutvikla kritisk kompetanse.

Fleire land i Europa deriblant Hellas som har ein anstrengt budsjettssituasjon, må no stramma inn finanspolitikken i ei tid der arbeidsløysa er aukande, og det egentlig er behov for å stimulera til auka etterspørsel. Dette kan skapa høg og vedvarande arbeidsløyse,

auka politiske spenningar og ytterlegare problem for eurosamarbeidet framover. Den statsfinansielle krisa i Hellas har satt eurosamarbeidet på sin største prøve hittil og skapt ny usikkerhet om den finansielle stabiliteten i Europa. Difor er det positivt at Hellas kom til semje med IMF, Europakommisjonen og Den europeiske sentralbanken om eit stabiliseringsprogram som kan bringa gresk økonomi på fote igjen.

Det er viktig at regjeringa kan koma med tiltakspakkar når det er behov for det. Like viktig er det at det er konkurranse på like vilkår i den indre marknad i Europa.

Det er viktig at finanskrisa ikkje fører til proteksjonistiske tiltak eller auka bruk av konkurransevridande støtte. Og ikkje minst; at tiltaka ikkje fører til sosial dumping eller at miljøomsyn vert satt til side.

Noregs økonomiske situasjon i dag kan beskrivast med Odvar Nordli sine ord som ei «øy av sysselsetting i eit hav av arbeidsløyse». Men me lever ikkje åleine. Me er avhengig av Europa for å få selt varene våre. Noregs økonomi er og sårbar. Det skal me ta på alvor.

*Gunvor Eldegard (Ap),
stortingsrepresentant*